

Regeringskansliet

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.fjr@regeringskansliet.se

Lantbrukarnas riksförbunds synpunkter på remiss "Vissa förändringar av jaktlagstiftningen"

LRF har getts tillfälle att yttra oss över rubricerad remiss och vill härmed lämna följande synpunkter.

Allmänt

LRF är en partipolitiskt obunden intresse- och företagargrupp för jord- och skogsbrukare, samt delar av förädlingsindustrin. LRF verkar för utveckling av företag och företagare med jord, skog, trädgård och landsbygdens miljö som bas så att de kan förverkliga sina ambitioner om tillväxt, lönsamhet och attraktionskraft. Det är utgångspunkten för våra synpunkter i detta yttrande.

LRF är en medlemsstyrd organisation byggd på demokrati och samlar strax över 120 000 medlemmar. Tillsammans står vi för fyra procent av Sveriges BNP.

Kriterier för skyddsjakt på klövvilt och vissa andra arter

LRF tillstyrker delvis förslaget om nya regler som förenklar möjligheterna till skyddsjakt och införandet av 29 a § i jaktförordningen. Förslaget om att förenkla möjligheterna till skyddsjakt är ett viktigt förslag och en utvecklad variant av LRFs förslag som lämnade till regeringen 2022, som innebar motsvarande förenkling.

LRF vill dock särskilt uppmärksamma att utredningens text på sidorna 62-63 i delbetänkandet avseende lydelsen i den föreslagna 29 a § punkt 3 motverkar det uttalade syftet med bestämmelsen. Avsikten med bestämmelsen är att sänka kraven för att bevilja skyddsjakt efter ansökan på vissa arter. Enligt utredningens förslag får länsstyrelsen bevilja skyddsjakt på vissa i bestämmelsen uppräknade arter om de

1. orsakar skada eller riskerar att orsaka skada,
2. det behövs för att förhindra skada, och
3. varken möjligheterna till jakt under allmän eller särskild jakttid eller i form av skyddsjakt på enskilda initiativ är tillräckliga för att förhindra skada.

Utredningen skriver följande om punkt 3:

“Vid en tillämpning av det föreslagna kriteriet behöver inte de uppräknade jaktformerna redan ha använts för att förhindra skadan för att anses vara tillräckliga. De uppräknade jaktformerna behöver inte heller kunna användas där och då för att vara tillräckliga. Det bör räcka att de uppräknade jaktformerna bedöms kunna förhindra skada om de används på ett ändamålsenligt sätt i viltförvaltningen för att de i den nya bestämmelsens mening ska anses ska vara tillräckliga för att förhindra skada.”

Punkt 3 medger ett betydande tolkningsutrymme vid bedömningen av om förutsättningarna för skyddsjakt är uppfyllda. Följden av ovanstående formulering är att en länsstyrelse kan tillämpa bestämmelsen på ett extremt restriktivt sätt. Den innebär i praktiken att skyddsjakt efter ansökan kan avslås med hänvisning till att det *teoretiskt sett* skulle vara möjligt att förhindra skada genom andra jaktformer, även om dessa inte är tillgängliga, lämpliga eller tillräckligt verkningsfulla i det enskilda fallet. En sådan tillämpning riskerar att helt urholka bestämmelsens syfte och medföra att skyddsjakt i praktiken inte kan beviljas ens i situationer där det finns ett reellt och akut behov.

Skadesituationer förekommer i både jordbruk och skogsbruk där skada uppstår plötsligt, på ett sätt och på platser som inte har kunnat förutses. Allmän jakttid och bestämmelser i bilaga 4 till jaktförordningen kan vara otillräckliga både vad gäller tillåten jakttid och villkor för skyddsjakt för att kunna förhindra pågående skada i den uppkomna situationen. Det finns ett begränsat tidsfönster för att ha möjlighet att förhindra viltskada. Om jakt under allmän jakttid – som till exempel bara kan bedrivas långt efter pågående skadegörelse – eller skyddsjakt på enskilds initiativ – som kan vara begränsad i villkor eller endast tillåten under annan del av året – ska anses utgöra tillräckliga åtgärder trots att skada pågår, riskerar den föreslagna bestämmelsen att bli närmast meningslös. Syftet med utredningens förslag till 29 a § är att förhindra viltskador utan onödig byråkrati, med en mer enkel och generös tillämpning än som har utvecklats vid tillämpning av 23 a § JF. Att det blir verklighet är en avgörande faktor för hanteringen av de omfattande viltskadorna i jord- och skogsbruk som kostar samhället åtskilliga miljarder årligen.

LRF föreslår därför följande formulering av 29 a § punkt 3:

29 a § Länsstyrelsen får efter ansökan av den som riskerar att drabbas av skada besluta om skyddsjakt på andra vilda däggdjur än björn, varg, järv, lo eller däggdjur av annan art som är markerad med N, n eller F i bilaga 1 till artskyddsförordningen (2007:845) om

1. vilt orsakar skada eller riskerar att orsaka skada,
2. det behövs för att förhindra skada, och
3. om jakt under allmän eller särskild jakttid eller i form av skyddsjakt på enskilds initiativ inte har kunnat genomföras eller har genomförts i en omfattning som är rimlig för att förhindra skada men jakten ändå inte har kunnat förhindra de aktuella skadorna.

I den kommande propositionen behöver regeringen motivera och förklara bestämmelsen i enlighet med LRFs förslag, så att det tydligt framgår att utredningens resonemang kring lydelsen i 29 a § inte ska anses utgöra relevant förarbetsuttalande vid tolkningen av den slutliga bestämmelsen. Det är av avgörande betydelse att förarbetena klargör att syftet med den nya 29 a § är att underlätta för att förhindra viltskador, genom en mindre byråkratisk och mer generös tillämpning än vad som har kommit att gälla för 23 a § jaktförordningen.

Bilaga 5 till jaktförordningen om förbjudna jaktmedel och jaktmetoder

LRF tillstyrker förslaget om att bilaga 5 ska förtydligas så att det blir tydligt för var och en vad som gäller angående förbjudna jaktmedel och jaktmetoder.

Förvaltningsmärkning av varg

LRF tillstyrker utredningens förslag om 32 a § i jaktförordningen i sin helhet.

Att söka efter, spåra och förfölja vilt för avlivning av djurskyddsskäl

LRF tillstyrker utredningens förslag om 9 a § i jaktlagen i sin helhet. Förslaget är väl motiverat av djurskyddsskäl. LRF anser att det är korrekt att möjlighet att spåra och förfölja vilt i enlighet med förslaget lagrum förbehålls jakträttshavaren.

Anmälningsskyldighet i fråga om jaktresultat m.m.

LRF tillstyrker delvis förslaget. Vid utformningen av förslaget till 26 § jaktlagen har utredningen inte tillräckligt beaktat den i praktiken mycket stora skillnaden mellan en jaktsituation där ett stort rovdjur är "påskjutet" med kulvapen jämfört med en situation när en fågel i flykten "påskjuts" med hagel. Utredningen hänvisar till en definition av "påskjutning" i Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2022:4 om förvaltning av stora rovdjur som lyder:

*"När skott har avlossats mot en björn, varg, järv eller lo **med avsikt att fälla denna och det inte kan uteslutas att djuret är träffat.**"*

När det gäller stora rovdjur är det nödvändigt och i praktiken möjligt att tillämpa högt ställda krav på åtgärder och eftersök efter ett skott som inte varit omedelbart dödande. Dels på grund av rovdjurens skyddsstatus och det strikta regelverk och villkor som gäller för sådan jakt, dels på grund av att i vart fall en skadskjuten björn kan vara livsfarlig för människor. Då är en skrivning om att djuret ska bedömas som påskjutet om " *det inte kan uteslutas att djuret är träffat* " rimlig.

Eftersök sker efter ett påskjutet fyrfota djur som lämnar spår och vittring på marken, vilket kan följas av särskilt tränade hundar. Under jakt på flygande fågel faller fågeln antingen död till marken, markerar träff genom avvikande rörelse men flyger vidare,

markerar träff genom att fjäder eller dun faller från fågeln men flyger vidare eller visar inget som helst tecken på att ha träffats av skottet och flyger vidare. Eftersök ska givetvis genomföras så effektivt och över så stor mark- eller vattenyta som möjligt om det finns skäl att tro att fågeln har träffats. Men det kommer att finnas situationer där fågeln inte är träffad men där det i strikt juridisk mening är omöjligt att avgöra om det *"kan uteslutas att djuret är träffat"*.

Observera att LRF inte invänder mot utökad rapportering om fällt vilt. Det som är problemet i förslaget om 26 § JL ligger i hur uttrycket *"försökt avliva"* vilt ska tolkas och tillämpas. Alla skott som avlossas mot vilt under jakt är lossade med avsikt att avliva viltet. Det är dock till exempel under jakt på flygande fågel med hagelgevär i praktiken inte alltid möjligt att *"utesluta att djuret är träffat"*.

Det är bra att utredningen kommit fram till att Naturvårdsverket bör utreda hur en utvidgad anmälningsskyldighet ska utformas i detalj. Det är dock viktigt att regeringen i ett kommande uppdrag till Naturvårdsverket noggrant beskriver att föreslagna bestämmelser ska utformas med beaktande av de ovan beskrivna stora skillnaderna i jakt efter däggdjur respektive fågel. Inte minst mot bakgrund av att utredningen påpekar att utebliven anmälan av jaktresultat i vissa fall kommer att vara straffbar. Kommande bestämmelser måste vara tydliga och möjliga att efterleva för den enskilde.

Flerartsförvaltning av klövvilt – försöksverksamhet

LRF anser att det är avgörande för en framgångsrik försöksverksamhet att den är frivillig. LRF tillstyrker därför att försöksverksamheten ska vara frivillig. Verksamheten kommer att fungera där det finns "eldsjälar" och där det finns en gemensam uppfattning om att problem går att lösa. Då måste initiativen vara lokala. Det är tveksamt om viltförvaltningsdelegationerna bör besluta om regionala riktlinjer och övergripande mål för frivillig flerartsförvaltning för ett helt län. Dels för att förvaltningen kommer att ske i mindre skala än län, dels för att sådana riktlinjer inte har någon rättsverkan. De lokalt arbetande parterna kan bortse från sådana dokument.

Flerartsförvaltning av klövvilt – finansiering

LRFs grundläggande inställning är att om en utvecklad flerartsförvaltning leder till väsentligt ökade kostnader på länsnivå, så bör den finansieras med skattemedel. All erfarenhet och rimliga ekonomiska bedömningar ger vid handen att viltförvaltning på länsnivå inte är och aldrig kommer att bli självfinansierande. Det har det nu gällande älgförvaltningssystemet med all önskvärd tydlighet visat. Som andra alternativ kan slopade fällavgifter på älg och en måttligt höjd viltvårdsavgift införas i stället. Observera dock att en måttlig höjning av viltvårdsavgiften inte kommer att innebära en ambitionshöjning i viltförvaltningen. Därför kan troligen både ökade skattemedel och justerad viltvårdsavgift behövas.

Nya sekretessbestämmelser

LRF tillstyrker att det behöver införas en ny sekretessbestämmelse till skydd för enskilda i ärenden om vargjakt och ersättning för skada orsakade av varg. Det är dock viktigt att den sekretessbestämmelse som införs är ändamålsenligt utformad så att behovet av att stärka skyddet för dem som exempelvis ansöker om skyddsjakt eller deltar i licensjakt tillgodoses. Därför tillstyrker LRF inte utformningen av utredningens förslag till bestämmelse, utan anser att den bör utformas med ett omvänt skaderekvisit.

Utredningen föreslår att sekretessen ska gälla med ett rakt skaderekvisit, vilket innebär att offentlighet som huvudregel har företräde. Skadebedömningen ska då typiskt sett göras utifrån själva uppgiften, utan kännedom om identiteten hos den som begär ut handlingen eller syftet med utlämnandeframställningen. En sådan ordning är förenlig med offentlighetsprincipen, men kan i detta fall leda till att skyddet för den enskilde blir otillräckligt. Utan kännedom om identiteten hos den som begär ut handlingen eller syftet med utlämnandeframställningen är det till exempel svårt för länsstyrelserna eller Naturvårdsverket att bedöma om ett utlämnande skulle kunna leda till men för den enskilde. Om det inte går att fastställa skaderisken utifrån uppgiften, ska uppgiften lämnas ut enligt principen om presumtion för offentlighet. Detta är en grundläggande princip vid rakt skaderekvisit och innebär att myndigheten inte rutinmässigt kan fråga efter ingivarens identitet eller syftet med begäran.

Vem som har ansökt om skyddsjakt eller deltar i licensjakt eller vem som har ansökt om ersättning för skador är inte heller relevant för någon annan än myndigheten och de som omfattas av beslutet. Att få ta del av dessa uppgifter skulle inte bidra till ökad förståelse för myndigheternas beslut eller processer, utan riskerar endast att utsätta enskilda individer för oacceptabla hot, trakasserier eller skadegörelse. Det kan inte heller anses finnas ett allmänintresse att få ta del av dessa personuppgifter. Utredningen skriver vidare att *”(s)ammantaget kan således uppgifter om enskildas personliga förhållanden i ärenden om jakt på varg vara känsliga för enskilda med hänsyn till risken att utsättas för skada eller lida allvarliga men. Detsamma gäller i ärenden om ersättning för skada orsakad av varg eftersom sådana ärenden bygger på att en skadelidande har anmält ett vargangrepp.”* Det talar för att ett omvänt skaderekvisit bör användas i den aktuella bestämmelsen.

Vänliga hälsningar

Oskar Magnusson
Enhetschef
Näringspolitisk analys

Anders Wetterin
Näringspolitisk expert
Näringspolitisk analys

Anna Irani
Näringspolitisk expert/jurist
Näringspolitisk analys